स पूजितः पाण्डुपुत्रैर्यथान्यायं सुसंस्तुतः । प्रतिगृह्य तु तान् सर्व्वान् विश्रान्तः सहसैनिकः ।
उवाच मध्ये वीराणां कुन्तीपुत्रं धनञ्जयं । सहायेऽस्मिन् स्थितो युद्धे यदि भीतोऽसि पाण्डव । ५२०
करिष्यामि रणे सङ्घमसङ्घं तव शत्रुभिः । न हि मे विक्रमे तुल्यः पुमानस्तीह कश्चन ।
हनिष्यामि रणे भागं यन्मे दास्यसि पाण्डव । अपि द्रोणकृपौ वीरौ भीष्मकर्णावथो पुनः ।
अथ वा सर्व्व एवैते तिष्ठन्तु वसुधाधिपाः । निहत्य समरे शत्रूंस्तव दास्यामि मेदिनीं ।
इत्युक्तो धर्म्मराजस्य केशवस्य च सन्निधौ । शृण्वतां पार्थिवेन्द्राणामन्येषाञ्चैव सर्व्वशः ।
वासुदेवमभिप्रेक्ष्य धर्म्मराजञ्च पाण्डवं । उवाच धीमान् कौन्तेयः प्रहस्य सखिपूर्व्वकं । ५२५
कौरवाणां कुले जातः पाण्डोः पुत्रो विशेषतः । द्रोणं व्यपदिशन् शिष्यो वासुदेवसहायवान् ।
भीतोऽस्मीति कथं ब्रूयां दधानो गाण्डिवं धनुः । युध्यमानस्य मे वीर गन्धर्व्वैः सुमहाबलैः ।
सहायो घोषयात्रायां कस्तदासीत् सखा मम । तथा प्रतिभये तस्मिन् देवदानवसङ्कुले ।
खाण्डवे युध्यमानस्य कः सहायस्तदाऽभवत् । निवातकवचैर्युद्धे कालकेयैश्च दानवैः ।
तत्र मे युध्यमानस्य कः सहायस्तदाऽभवत् । तथा विराटनगरे कुरुभिः सह सङ्गरे । ५२८
युध्यतो बहुभिस्तत्र कः सहायोऽभवन्मम । उपजीव्य रणे रुद्रं शक्रं वैश्रवणं यमं ।
वरुणं पावकञ्चैव कृपं द्रोणञ्च माधवं । धारयन् गाण्डिवं दिव्यं धनुस्तेजोमयं दृढं ।
अक्षय्यशरसंयुक्तो दिव्यास्त्रपरिबृंहितः । कथमस्मद्विधो ब्रूयात् भीतोऽस्मीति यशोहरं ।
वचनं नरशार्दूल वज्रायुधमपि स्वयं । नास्मिभीतो महाबाहो सहायार्थश्च नास्ति मे ।
यथाकामं यथायोगं गच्छ वाऽन्यत्र तिष्ठ वा । विनिवर्त्य ततो रुक्मी सेनां सागरसन्निभां । ५३५
दुर्य्योधनमुपागच्छत्तथैव भरतर्षभ । तथैव चाभिगम्यैनमुवाच वसुधाधिपः ।
प्रत्याख्यातश्च तेनापि स तदा शूरमानिना । द्वावेव तु महाराज तस्मात् युद्धादपेयतुः ।
रौहिणेयश्च वार्ष्णेयो रुक्मी च वसुधाधिपः । गते रामे तीर्थयात्रां भीष्मकस्य सुते तथा ।
उपाविशन् पाण्डवेया मन्त्राय पुनरेव च । समितिर्धर्म्मराजस्य सा पार्थिवसमाकुला ।
शुशुभे तारकैश्चित्रा द्यौश्चन्द्रेणेव भारत । ५४०

इति श्रीमहाभारते उद्योगपर्व्वणि सैन्यनिर्याणपर्व्वणि रुक्मिप्रत्याख्याने सप्तपञ्चाशदधिकशततमोऽध्यायः ॥ १५७ ॥

॥ जनमेजय उवाच ॥ तथा व्यूढेष्वनीकेषु कुरुक्षेत्रे द्विजर्षभ । किमकुर्व्वंश्च कुरवः कालेनाभिप्रचोदिताः ।
॥ वैशम्पायन उवाच ॥ तथा व्यूढेष्वनीकेषु यत्तेषु भरतर्षभ । धृतराष्ट्रो महाराज सञ्जयं वाक्यमब्रवीत ।
एहि सञ्जय सर्व्वं मे आचक्ष्वानवशेषतः । सेनानिवेशे यद्वृत्तं कुरुपाण्डवसेनयोः ।
दिष्टमेव परं मन्ये पौरुषञ्चाप्यनर्थकं । यदहं बुध्यमानोऽपि युद्धदोषान् क्षयोदयान् ।
तथाऽपि निकृतिप्रज्ञं पुत्रं दुर्द्यूतदेविनं । न शक्नोमि नियन्तुं वा कर्त्तुं वा हितमात्मनः । ५५५
भवत्येव हि मे सूत बुद्धिर्दोषानुदर्शिनी । दुर्य्योधनं समासाद्य पुनः सा परिवर्त्तते ।
एवं गते वै यद्भावि तद्भविष्यति सञ्जय । क्षत्रधर्म्मः किल रणे तनुत्यागो हि पूजितः ।